

різному. Не менш важливим є те, коли здійснювати виправлення: відразу після допущення помилки чи після завершення говоріння студента. Викладач може користуватися такими прийомами корекції помилок: міміка, жести, самокорекція, взаємокорекція, відтерміноване виправлення, ідентифікація помилки, долоня, відлуння.

Список використаних джерел:

1. Волошанська І., Хало З. Особливості використання комунікативних методів навчання для розвитку навиків говоріння на уроках іноземної мови // Актуальні питання гуманітарних наук. – Вип. 28. – Том 1. – 2020. – С. 190–195.
2. Лось О.В. Про деякі аспекти попередження та виправлення помилок в іншомовному мовленні. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 8. – С. 133–142.
3. Озерний Д., Серостанова О. Сучасне викладання іноземних мов. Як вказати на помилку. Режим доступу: <https://nus.org.ua/view/suchasne-vykladannya-inozemnyh-mov-yak-vkazaty-na-pomyлку/>
4. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – М., 2004. – 432 с.
5. Burt. K. M. Error Analysis in the Adult EFL Classroom // TESOL Quarterly. – Vol. 9. – No. 1. – March, 1975. – Pp. 53–63.
6. Edge J. Mistakes and Corrections. – London: Pearson Longman, 1997. – 70 p.
7. Harmer J. The Practice of English Language Teaching: New Edition. New York: Longman, 1991. 448 p.

Ратій Ю.М.

студентка,

*ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ*

ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Соціальний запит на підготовку сучасних фахівців включає в себе не тільки високий рівень їх професійних знань і вмінь, але й такі особистісні якості, як ініціативність, інноваційність, комунікативність, здатність викликати позитивне ставлення до себе, заслужити повагу і

визнання, здатність демонструвати власну точку зору. Все перелічене визначає успішність людини у професійній діяльності, дозволяє досягти високих рівнів професійної майстерності і відноситься до актуальної проблеми ділової взаємодії та організаційної поведінки – самопрезентації фахівця.

Особливо актуальною ця проблема стає тоді, коли змінюються соціальні умови: традиції вмирають, з'являються нові правила поведінки. Уміння самопрезентації стали невід'ємною частиною багатьох професій, зокрема працівників освітньої сфери.

Майстер виробничого навчання – це педагогічний працівник професійно-технічного навчального закладу, який навчає учнів професії, зокрема формує в них виробничі вміння й навички, культуру праці, професійну компетентність. Спільно з викладачами, вихователями, іншими педагогічними працівниками спрямовує свою діяльність на розвиток особистості учнів, їхньої загальної культури, виховання самостійності й відповідальності [2, с. 469].

Проблемам професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання присвячені праці Г. Грецької, Н. Ничкала, В. Панкратової, І. Труханова, М. Шамкова, О. Щербак та ін.

Щоб підготувати кваліфікованого фахівця у закладі професійної освіти, необхідно, щоб рівень професійної компетентності, зокрема педагогічної, майстрів, які працюють з учнями, був досить високим [6, с. 33–37]. Також закономірним стає збільшення попиту на висококваліфікованих спеціалістів-універсалів, які мають не тільки спеціалізовану професійну підготовку, але й успішно оволодівають навичками підприємницької та управлінської діяльності [4, с. 8–17].

У процесі професійної діяльності майстра виробничого навчання постає задача справити приємне враження на учнів, налагодити контакт, створити імідж професіонала своєї справи та викликати повагу та довіру до себе як до вихователя, тому формування умінь самопрезентації майбутніх майстрів виробничого навчання, як важливої складової професійно-педагогічної компетентності, ще у період навчання у закладі вищої освіти стає нагальною потребою удосконалення професійної підготовки.

Самопрезентація надзвичайно цікавий психологічний феномен, завжди актуальний, бо будь-який соціум стурбований проблемою створення потрібного враження про особистість у оточуючих. Теоретичні питання самопрезентації найбільш ґрунтовно розроблені

зарубіжними вченими, серед яких І. Гоффман, М. Снайдер, Р. Чалдіні, І. Джонс, Т. Піттман. Серед вітчизняних науковців слід визначити Г. Бороздінку та Ю. Жукова, які розглядають самопрезентацію в контексті комунікативної поведінки. Г. Бороздіна пропонує класифікацію технік самопрезентації, припускаючи, що саме цей феномен запускає механізми соціального сприйняття. Ю. Жуков у своїй роботі «Ефективність ділового спілкування» формулює правила комунікації та самоподання, які виконують дві основні функції: створення в оточуючих певного враження та регуляцію власної поведінки в критичних ситуаціях [3, с. 32]. Самопрезентація особистості може бути успішною та не успішною. Успішною можна назвати самопрезентацію, яка допомагає людині досягнути поставлених цілей під час спілкування з оточуючим соціальним середовищем. Ефективність самопрезентації, визначається доцільним використанням спеціальних технік і стратегій, а також природним умінням людини поводити себе відповідно до ситуації.

Самопрезентація людини як феномен її психологічної культури складається із сукупності *зовнішніх* компонентів:

- зовнішній вигляд;
- невербальні засоби комунікації (поза, жести, міміка і т. д.);
- вербальні навички (грамотність і виразність мови і т. д.);
- навички поведінки, спілкування, впливу і самовираження;

та *внутрішніх* компонентів:

- ціннісні орієнтації і смисли;
- емоційна складова (емпатія, почуття гумору, емоційна саморегуляція та ін.);
- рефлексія поведінки і спілкування з точки зору успішності самопрезентації;
- якості особистості (відповідальність, дружелюбність, цілеспрямованість, самостійність, порядність, креативність, впевненість, організованість і ін.) [5].

Кваліфікацію майстра виробничого навчання після закінчення ЗВО отримують бакалаври спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Навчальні плани підготовки бакалаврів цієї спеціальності містять цикли загальної та професійної підготовки, які, в свою чергу, поділяються на обов'язкові та вибіркові компоненти. Загальнопедагогічна підготовка включає в себе дисципліну «Педагогіка з основами педагогічної майстерності», яка відноситься до обов'язкових навчальних компонентів та складається з трьох модулів і вивчається

впродовж 2 і 3 курсів у обсязі 9 кредитів та двох педагогічних практик, які студенти проходять на 4 курсі.

У процесі загальнопедагогічної підготовки на лекціях майбутні майстри виробничого навчання знайомляться з теоретичними основами педагогічної майстерності, що включають в себе знання про педагогічну культуру сучасного педагога, культуру невербального спілкування та техніку мовлення, проблеми педагогічної взаємодії та вирішення конфліктних ситуацій. А на практичних заняттях студенти формують уміння педагогічної комунікації, створення іміджу, вчатьса взаємодії з усіма учасниками педагогічного процесу, приймати рішення у професійній діяльності.

Найбільш ефективно сформувати навички самопрезентації у майстрів виробничого навчання дає використання методів портфоліо та інтерактивного навчання: групова дискусія, брейнстормінг, кейс-метод, рефлексивно-рольова, ділова й проблемно-діяльнісна гра. Активні методи навчання сприяють розвитку рівня персональної відповідальності і спрямованості на створення унікального індивідуального професійного образу [1, с. 463].

Дуже важливою ланкою у процесі формування вмінь самопрезентації майбутніх майстрів виробничого навчання є проходження педагогічних практик, в процесі яких студенти мають змогу в реальних умовах проводити заняття з учнями, спробувати себе в ролі педагога. Тому їм потрібно враховувати те як вони виглядають, наскільки їх поведінка і образ викликають повагу і довіру у вихованців, які техніки педагогічної взаємодії та спілкування ефективні у педагогічному процесі, які помилки вони роблять і як їх виправити.

Таким чином, навички самопрезентації – важливий компонент професійно-педагогічної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання і їх формуванню потрібно приділяти увагу ще у період навчання у закладі вищої освіти. Перспектива подальших досліджень полягає у визначенні особливостей та педагогічних умов формування навичок самопрезентації майбутніх майстрів виробничого навчання.

Список використаних джерел:

1. Бороздина Г.В. Психология и этика делового общения : учебник для бакалавров. Москва : Издательство Юрайт, 2012. 463 с.
2. Енциклопедія освіти / головний ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

3. Жуков Ю.М. Эффективность делового общения. Москва : Знание, 1990. 64 с.

4. Коваленко О.Е. Инженерно-педагогічні кадри: нові вимоги сьогодення. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2008. № 21. С. 8–17.

5. Колмогорова Л.С. Характеристики самопрезентации в контексте соотношения внутренней и внешней составляющих культуры человека. *Мир науки, культуры, образования*. 2015. № 4(53). С. 180–182.

6. Литвин А.В., Сорока М.Я. Підготовка кваліфікованих робітників в умовах економічної кризи. *Професійно-технічна освіта*. 2010. Т. 3. С. 33–37.

Соломка М.І.

викладач вищої категорії, викладач-методист;

Лошкова І.А.

*викладач вищої категорії, викладач-методист, концертмейстер,
Комунальний заклад «Харківський фаховий
вищий коледж мистецтв» Харківської обласної ради*

ПОЄДНАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕСТРАДНОГО ТА НАРОДНОГО СПІВУ НА ЗАНЯТТЯХ З ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ ТА СОЛЬНОГО СПІВУ

В даний час в Україні, разом із різними політичними, економічними, соціальними перетвореннями, відбуваються серйозні зміни в області культури, мистецтва і суспільної свідомості. У цих умовах вокальне мистецтво займає особливу нішу в художній культурі України. Саме спів є одним із найдоступніших видів музичного мистецтва.

В умовах відродження української національної культури і освіти на початку ХХІ століття пріоритетного значення набувають тенденції оновлення художньо-естетичного навчання і виховання особистості. Вагоме місце у цьому процесі посідають вокальні колективи, діяльність яких спрямована на розвиток і виховання талантів, задоволення естетичних потреб та здійснення професійної підготовки найбільш обдарованих особистостей.

Народна пісня в усьому розмаїтті національно-самобутніх ознак завжди була і залишається незамінним засобом виховання, формування знань, умінь, навичок, творчих якостей особистості, фундаментом її